

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331,-4332
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα, 7/3/2024
Αρ. πρωτ.:138/36747

ΠΡΟΣ:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΚΟΙΝ.: ΩΣ ΠΑ

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 3041/6-2-2024 Ερώτηση

Σχετικά με την παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Κ. Βελόπουλος**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Οι έλεγχοι και τα ευρήματα των Ολλανδικών αρχών για παρουσία αλκαλοειδών πυρρολιζιδίνης σε αποξηραμένη ελληνική ρίγανη αφορούν σε ενδοκοινοτικό εμπόριο. Η αρμοδιότητα για τους ελέγχους για ασφάλεια και υγιεινή στις εγκαταστάσεις παραγωγής/συσκευασίας ρίγανης, στο λιανικό και το ενδοκοινοτικό εμπόριο ανήκει στον Ενιαίο Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ). Επίσης, επισημαίνεται ότι ο ΕΦΕΤ είναι το σημείο επαφής για το Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης για τα Τρόφιμα και τις Ζωοτροφές (RASFF). Αναφορικά με τα θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του εν λόγω Φορέα, σας διαβιβάζουμε το με αριθμ. 1702ταυτ./14-2-2024 σχετικό έγγραφό του.

Περαιτέρω, το Τμήμα Ποιοτικού Ελέγχου και Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης της Διεύθυνσης Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) είναι αρμόδιο - μεταξύ άλλων - για την εποπτεία και το συντονισμό ελέγχων:

- για υγιεινή και ασφάλεια τροφίμων φυτικής προέλευσης κατά τα στάδια εισαγωγών και εξαγωγών από και προς τρίτες χώρες αντίστοιχα
- προδιαγραφών ποιότητας για μεταποιημένα προϊόντα φυτικής παραγωγής κατά το στάδιο εξαγωγής σε τρίτες χώρες. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχει το ΒΔ 729/1968 «Περί ποιοτικού ελέγχου και συσκευασίας της προς εξαγωγή ρίγανης» στο οποίο τίθενται εμπορικές προδιαγραφές ποιότητας με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται τα προς εξαγωγή σε Τρίτες Χώρες φορτία ρίγανης.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Τμήματος και πιο συγκεκριμένα σε απάντηση σε εξαγωγή για την εξαγωγή ενός φορτίου στην Τρίτη Χώρα και τις προϋποθέσεις για την έκδοση πιστοποιητικού ποιοτικού ελέγχου, έγινε αποδέκτης ότι κάποια φορτία ελληνικής ρίγανης έχουν βρεθεί μη συμμορφούμενα σε χώρες της ΕΕ με υπέρβαση σε αλκαλοειδή πυρρολιζιδίνης. Ο εξαγωγέας απέδωσε την ύπαρξη του εν λόγω μολυντή στην ύπαρξη ηλίανθου στις εκτάσεις της καλλιεργούμενης ρίγανης.

Τον Αύγουστο του 2023 στις προτάσεις που απέστειλε το Τμήμα στο πλαίσιο σχεδιασμού του Επισήμου Ελέγχου στον τομέα των τροφίμων, αρμοδιότητας ΕΦΕΤ για τη διετία 2024-2025, ενημέρωσε σχετικά για τις πληροφορίες που περιήλθαν σε γνώση του τμήματος από εξαγωγείς ρίγανης για την πιθανότητα παρουσίας αλκαλοειδών πυρρολιζιδίνης σε αποξηραμένη ελληνική ρίγανη που διατίθεται στην αγορά, το οποίο επιβεβαιώνεται από την ύπαρξη κοινοποιήσεων RASFF και προτάθηκε ο προγραμματισμός ελέγχων στην αποξηραμένη ρίγανη που διατίθεται στην εσωτερική αγορά για την παρουσία αλκαλοειδών πυρρολιζιδίνης.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του ν. 4036/2012 (Α'8), το Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ είναι υπεύθυνο για τον έλεγχο υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων (φυτοφαρμάκων) μέσα ή πάνω στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής και ζωικής προέλευσης. Για το σκοπό αυτό, διενεργούνται συνεχώς δειγματοληψίες και εργαστηριακές αναλύσεις και όπου διαπιστώνονται υπερβάσεις των ανώτατων επιτρεπτών ορίων υπολειμμάτων, επιβάλλονται οι ανάλογες κυρώσεις σύμφωνα με τη νομοθεσία. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι, το έτος 2023 λήφθηκαν δείγματα ρίγανης από ολόκληρο το φάσμα της εσωτερικής αγοράς (supermarket, λαχαναγορές, λαϊκές αγορές, οπωροπωλεία, αποθήκες παραγωγών) και δεν διαπιστώθηκαν υπερβάσεις των ανώτατων επιτρεπτών ορίων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Πληροφοριακά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με την EFSA (<https://doi.org/10.2903/j.efsa.2011.2406>), τα αλκαλοειδή πυρρολιζιδίνης (PAs) είναι φυσικές τοξίνες (δευτερογενείς μεταβολίτες) που βιοσυντίθενται αποκλειστικά από τα φυτά ως αμυντικός μηχανισμός ενάντια σε φυσικούς εχθρούς τους. Υπολογίζεται ότι, περίπου 6000 είδη φυτών παγκοσμίως, που αντιπροσωπεύουν το 3% όλων των ανθοφόρων φυτών, μπορεί να περιέχουν PAs. Νεώτερα επιστημονικά δεδομένα (Casado et al., 2022: <https://doi.org/10.1016/j.tifs.2022.01.007>) υποδεικνύουν ότι η επιμόλυνση των φυτών που δεν παράγουν PAs (όπως και η ρίγανη) γίνεται από άλλα φυτά που βρίσκονται σε κοντινή απόσταση και έχουν τη δυνατότητα να παράγουν PAs (φυτά δότες). Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η επιμόλυνση, φαίνεται ότι υπάρχουν διαφορετικές εναλλακτικές διαδρομές. Αρχικά, είχε προταθεί ότι κατά τη συγκομιδή των φυτών της καλλιέργειας μπορεί να υπάρξει ακούσια ανάμειξη ζιζανίων που παράγουν PAs. Νεότερες μελέτες υποδεικνύουν ότι η επιμόλυνση των φυτών της ρίγανης μπορεί να συντελεστεί με οριζόντια φυσική μεταφορά των PAs μέσω του εδάφους από γειτονικά φυτά δότες. Ειδικότερα, τα PAs μπορεί να εκπλυθούν από νεκρά και αποσυντιθέμενα φυτικά τμήματα στο έδαφος, οδηγώντας στην πρόσληψή τους από φυτά δέκτες (δηλ. φυτά που δεν παράγουν PAs). Επίσης, έχει αποδειχθεί ότι η επιμόλυνση των φυτών που δεν παράγουν PAs μπορεί να γίνει και από γειτονικά ζωντανά φυτά δότες μέσω του εδάφους. Ωστόσο, δεν φαίνεται από τα μέχρι στιγμής επιστημονικά δεδομένα να πραγματοποιείται μεταφορά PAs από φυτά δότες σε φυτά δέκτες με απευθείας επαφή των φύλλων και των ριζών.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ:

Το υπ' αριθμ. πρωτ. 1702ταυτ./14-2-2024 έγγραφο του ΕΦΕΤ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ :

1. Υπουργείο Ανάπτυξης
Γραφείο κ. Υπουργού
2. Βουλευτή κ. Κ. Βελόπουλο